אנחנו בודדים מול האיראנים

written by ד"ר רפאל בן לוי | 04.07.2024

איראן מנצלת את הקשב העולמי הנמוך וממשיכה לחצות קווים אדומים אל נשק גרעיני, כפי ששב ומתריע יו"ר הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה אטומית. החול בשעון מגיע לסיומו, ואיראן מסרבת לשתף פעולה עם פקחי הסוכנות ואוגרת אורניום מועשר בכמויות חסרות תקדים.

ישראל הסתמכה בשנים האחרונות על כך שמעצמות העולם, ובראשן ארה"ב, מחויבות למנוע מאיראן נשק גרעיני. ממשלות שרון ואולמרט סברו שסוגיה זו צריכה להטריד את הקהילה הבינלאומית כולה, ולכן ישראל רק צריכה לתמוך במעצמות ולפעול בחשאי לעיכוב הפריצה האיראנית לגרעין.

ב־2009 ממשלת נתניהו הציבה את הנושא האיראני בראש סדר העדיפויות האסטרטגי, והחלה בבניית יכולות לתקיפה צבאית נגד מתקני הגרעין של משטר האייתוללות. עבודת המטה כללה הקצאת משאבים, ובתוך שנתיים הצליחה ישראל לשכנע את העולם (ואת האיראנים) שהאיומים היוצאים מירושלים בדבר תקיפת מתקני הגרעין הם אמיתיים. מעצמות העולם התייחסו לכך ברצינות, והטילו על האיראנים סנקציות כלכליות חמורות שמדינה אחרת טרם חוותה. אך מאז הסכם הגרעין שנחתם ב־2015, ישראל לא השקיעה די בתחזוק האופציה לתקיפה ישירה ואמינות האיום הישראלי נשחקה.

במבט לאחור, במהלך תקופת ההסכם בין איראן למעצמות, ישראל היתה צריכה להפחית את האיומים על מתקני הגרעין האיראניים כמו בתקופת ממשל טראמפ, שביטל את ההסכם והחזיר את הסנקציות הכלכליות על שלטונו של חמינאי. אך אין כיום מקום להמשך ההישענות על המעצמות. ישראל נדרשת לחזור ולהציב איום אמין ומיידי לתקיפה כדי לצאת מהשפל ההיסטורי. אין לצפות שארה"ב תתייצב בחזית בסוגיה זו לא ממשל ביידן הנוכחי ולא ממשל טראמפ העתידי, אם ייבחר.

ממשל ביידן עוד מנסה להגיע להבנות עם איראן, כדי שתימנע מהעשרת אורניום לרמה של 90%. בתמורה, ארה"ב לא תאכוף את האמברגו על יצוא הנפט ותמתן את ההתכתשויות מול הכוחות האיראניים וגרורותיהם במזרח התיכון, אך הסיכוי לכך קלוש. הסיבה היחידה לכך שאיראן הסכימה לקיים מו"מ שהוביל להסכם הגרעין היתה האיומים והסנקציות החריפות שהוטלו על הכלכלה שלה. האיומים בפעולה צבאית ובעיצומים כלכליים לא נתפסים כאמינים בעיניים האיראניות, אם הם לא מלווים בצעדים האוכפים את הסנקציות הקיימות. לאיראן אין אינטרס להגיע להסדר שרק יגביל אותה.

האם הממשל החליט להשלים עם איראן גרעינית? לא בהכרח, אך לאור הגישה הנוכחית של הנשיא ה־46, ניתן להעריך שהמטרה העליונה כרגע היא למנוע עימות צבאי ישיר עם איראן, והסיכוי שיורה על פעולה צבאית כדי למנוע מאיראן את הפריצה לפצצה הוא קלוש ביותר. גם

טראמפ (אם יחזור לבית הלבן בנובמבר הקרוב) מבין שעיקר הקשב האמריקני מופנה כלפי התמודדות עם סין ועם רוסיה, ולא מעוניין להיגרר לעימות ישיר מול חמינאי. ניתן להעריך שממשל טראמפ ישוב לאכוף את העיצומים על איראן ולגַבות את האיומים הישראליים.

גיבוי אמריקני לאיום של מתקפה ישראלית תלוי בראש ובראשונה בהצבת איום ישראלי ממשי ואל לנו לצפות שממשל טראמפ יציב איום כזה בעצמו. ישראל בודדה במאבק מול איראן, שהולכת ומתגרענת לעיני העולם. הדבר היחיד שיכול להרתיע את איראן מלפרוץ לנשק גרעיני הוא איום צבאי ממשי, חד וברור, והמדינה היחידה שמוכנה להעמיד איום כזה היתה ונותרה ישראל.

הניסיונות להציג חזית דיפלומטית אחידה של מעצמות העולם בתמיכה ישראלית כבר לא יועילו יש לייצר ולחשוף בצורה ברורה את האופציה הצבאית הישראלית אל מול הגרעין האיראני. רק איום אמין יאלץ את מעצמות העולם להטיל ולאכוף מחדש את העיצומים הקשים על טהרן מתוך רצון למנוע מלחמה.

פורסם בישראל היום, בתאריך 04.07.2024.